

İLKÖĞRETİMDE YABANCI DİL ÖĞRENİMİNDE ÖĞRENEN
ÖZERKLİĞİ*LEARNER AUTONOMY IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING IN
ELEMENTARY SCHOOL

Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ**
Ebru BOZPOLAT***

Özet:

Yabancı dil öğreniminde öğrenen özerkliği denince öğrencilerin kendi öğrenmelerinde karar verme yetkinliğine sahip olmaları akla gelmektedir. Yabancı dil sınıflarında öğrenen özerkliğinin gelişimine katkıda bulunmanın önemli adımlarından biri, öğrencilerin kendi öğrenmelerine karar verme becerilerinin desteklenmesi ve geliştirilmesidir. Öğrencilerin yabancı dil öğrenme sürecinde karar verme sürecine etkin biçimde katılmaları, onlarda öğrenen özerkliğinin gelişmesine katkıda bulunacak ve yabancı dili daha etkili öğrenmelerini sağlayacaktır. Bu araştırmanın amacı, Sivas il merkez ilköğretim okullarında öğrenim gören 6. sınıf öğrencilerinin yabancı dil öğretiminde öğrenen özerkliğine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2010-2011 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Sivas il merkez ilköğretim okullarında öğrenim gören 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş 975 öğrenciden oluşmaktadır. Örnekleme seçiminde tabakalı örnekleme türü kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Egel (2003) tarafından geliştirilen Öğrenen Özerkliği Anketi kullanılmıştır. Öğrencilerin yabancı dil öğretiminde öğrenen özerkliğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla geliştirilen ölçek, toplam 44 madde içermekte ve dokuz alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .81 olarak hesaplanmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde teknikleri, bağımsız gruplar t testi ve Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi, $p < .05$ olarak alınmıştır. Araştırma ile kız öğrencilerin yabancı dil öğreniminde özyönelim için hazırlık, bağımsız çalışma, içerik seçimi ve değerlendirme/motivasyon alt boyutlarında erkek öğrencilerden daha iyi oldukları belirlenmiştir. Sınıfın/öğretmenin önemi, öğretmenin rolü: açıklama/denetleme, dil öğrenme etkinlikleri, amaç/değerlendirme ve diğer kültürler alt boyutlarında ise cinsiyet değişkenine göre öğrenci görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık belirlenmemiştir.

* Bu makale, 5-8 Ekim 2011 tarihleri arasında Eskişehir’de gerçekleştirilen “I. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi”nde sunulan sözlü bildirin genişletilmiş hâlidir.

** Doç. Dr., Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı – Elazığ nurigomleksiz@yahoo.com

*** Arş. Gör. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı – Sivas e.bozpolat@hotmail.com

Anahtar Kelimeler: Öğrenen Özerkliği, Yabancı Dil Öğrenimi, İlköğretim, Öğrenme Sorumluluğu, Öğrenmede Karar Verme.

Abstract:

Learner autonomy in foreign language learning involves students' competence in decision making during their language learning process. One of the steps to be taken to develop learner autonomy in foreign language classes is to support students to develop the skill of decision making about their learning. Students' involvement in decision making process effectively during their foreign language studies will help them develop their learner autonomy and learn a foreign language more efficient. The aim of this study is to determine the opinions of sixth grade students enrolled at elementary schools in Sivas city center towards learner autonomy in foreign language learning. Descriptive research method, which involves gathering data concerning current status of the phenomena, was used in the study. The study population is comprised of seventh grade students enrolled at elementary schools in Sivas city center in spring term of 2010-2011 academic year. Sample of the study consists of 975 students selected randomly. The stratified proportional random sampling procedure was used to select the schools. Learner Autonomy Questionnaire developed by Egel (2003) was used as the data collection tool. The questionnaire, developed to determine students' opinions towards learner autonomy in foreign language learning, includes 44 items and nine sub-scales. Cronbach Alpha reliability coefficient of the questionnaire was measured to be .81. Frequency, percent, independent groups t test and Mann Whitney U test were utilized to analyze the data. Results with $p < .05$ were considered statistically significant. The study has not been completed yet and the study process is still going on both from the statistical process and interpretation of the findings. The research results proved that female students were better in readiness for self-direction, independent work in language learning, selection of content and assessment/motivation sub-scales. No statistically significant differences were found among the students views in importance of class/teacher, role of teacher: explanation/supervision, language learning activities, objectives/evaluation and other cultures sub-scales in terms of gender variable.

Key words: Learner Autonomy, Foreign Language Learning, Elementary School, Responsibility in Learning, Decision Making in Learning.

Giriş

Yabancı dil öğretim uygulamalarının ülkemizde benimsenmesi, Türkiye'nin Avrupa'da ortak eğitim uygulamalarını öngören Sokrates Projesi'ne 24 Ocak 2000 tarihli ve 253/2000/EC sayılı Avrupa Konseyi kararı ile katılmasıyla başlamıştır (Mirici, 2000). İki dönemden oluşan Sokrates Programının birinci dönemi 1 Ocak 1995-31 Aralık 1999 tarihleri,

ikinci dönemi ise 1 Ocak 2000 - 31 Aralık 2006 tarihleri arasındadır. Türkiye, programın ikinci dönemine katılmıştır (Gülcan, 2010: 41).

Eğitimin birçok alanında olduğu gibi yabancı dil öğretiminde Avrupa Birliği standartlarını yakalama girişimleri, eğitim programlarını tanımayı gerekli kılmaktadır. Avrupa Birliği eğitim programlarının genel amacı; üye ülkeler arasında işbirliğini geliştirmek, bireylerin Avrupa boyutuyla yetiştirilmelerini sağlamak, vatandaşların birbirlerini daha yakından tanımlarıyla farklı kültür, dil ve anlayışlar arasında karşılıklı etkileşimi geliştirmek, dil, din, ırk ve cinsiyet ayrımı yapmadan bir Avrupa bilinci benimsetmek ve karşılıklı deneyimleri paylaşmaktır (Topsakal, 2005: 111; Demirkan, 2008: 20). Programların önemli bir boyutu da dil öğrenimi üzerinde durmasıdır. Socrates II programı, okulöncesi eğitimden yükseköğretime kadar yapılan eğitimi ve yetişkin eğitimini içine alan bir programdır (Topsakal, 2005: 112). Bu programın amaçlarından biri, “*Avrupa Birliği içinde dil öğreniminin niteliksel ve niceliksel gelişiminin desteklenmesi yoluyla eğitimin kültürlerarası boyutunun ve Avrupa Birliği halkları arasında ortak anlayışın ve dayanışmanın sağlanması*” şeklinde ifade edilmiştir (Duman, 2001: 41).

Avrupa ülkelerinde yabancı dil öğretimi, Avrupa’da ortak bir felsefeye ve ortak ölçütlere dayalı bir yabancı dil öğretim programı oluşturmayı amaçlayan Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü’nün belirlediği eğitim politikalarına göre yapılmaktadır. Bölüm, bu doğrultuda yabancı dil öğretimi gerçekleştirmek için “Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı” hazırlamış (Mirici, 2000) ve bu programın uygulanabilirliğini somutlaştırmak için de “Avrupa Dil Gelişim Dosyası” (Avrupa Dil Portfolyosu) geliştirmiştir.

Özellikle Avrupa’da çok dillilik ve çok kültürlülük kavramının ön plana çıkması ile birlikte yabancı dil öğrenim ve öğretimini belli bir çerçevede düzenleme eğilimi, Avrupa Dil Gelişim Dosyası’nın meydana gelmesinde etkili olmuştur (Aksu Ataç, 2008: 1). Böylece Avrupa yurttaşları arasında karşılıklı anlayışın geliştirilmesi, değişik kültürlere saygı gösterilmesi, kültür ve dil farklılıklarının korunması, farklı ülkelerdeki dil öğretim programlarının birbirine uyumunun sağlanması ve dil öğretimine standartların getirilmesi amaçlanmaktadır (Demirel, 2005: 80).

Avrupa Konseyi, Avrupa Dil Gelişim Dosyası’nın iki temel işlevinden söz etmektedir: Bilgilendirme işlevi ve eğitsel işlevi. Bilgilendirme işlevi, kişinin dil özgeçmişi hakkında bütün bilgilerin (yabancı bir dili öğrenmek için ayrılan süreden, öğrenim yaptığı kuruma, öğrendiği dille ilgili aldığı sertifikalar, diplomalar) bu dosyada yer almasıdır. Eğitsel işlevi ise bireyin dil öğrenme konusunda kendi kararlarını vermesine yardımcı olma ve bir dil öğrenme konusunda özerk olması, yani öğrenme otonomisine sahip olmasıdır (Council of Europe, 2002: 63). Böylece birey, dil öğrenirken

kendisini öğrenme sürecinde bağımsız hissedecek ve öz-değerlendirme yapabilecektir. Ayrıca dil öğrenmenin saydam olması, dil düzeylerinin belirlenmesi, öğrenmiş olduğu bu bilgileri aktarabilmesi açısından da bireye önemli katkılar getirmektedir. Bu anlamda dil öğreniminde öğrenen özerkliği kavramı devreye girmektedir (Council of Europe, 2002: 63-64; Demirel, 2005: 75).

Holec'e (1981: 3) göre öğrenen özerkliği, "*öğrenenin kendi öğrenme sorumluluğunu alma becerisi*"dir (Üstünoğlu, 2009: 149; Sert, 2007: 181). Benzer şekilde araştırmacılar öğrenen özerkliği, öğrenen bireyin kendi öğrenme sürecinin ve sonuçlarının sorumluluğunu üstlenmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Baylan, 2007: 2; Oktar Ergür, 2010: 354; İşisağ ve Demirel, 2010: 193). Öğrenen özerkliği; öğrenenin öğrenme amaç ve yöntemlerinin bilinçli olarak farkında olduğu, öğrenmenin daha etkili olacağı, kendi öğrenme çevresinin sınırları ötesine gidebileceği (Little, 1999; Akt. Baylan, 2007: 1), içgörü, olumlu tutum, yansıtma kapasitesi, kendi kendini yönetebilme ve başkalarıyla etkileşim teorilerine dayanmaktadır (Little, 2003). Demirel ve Mirici (2002: 81) öğrenenin özerk olmasını, eğitim-öğretim durumlarının tamamen öğrenenin kontrolünde olacağı anlamına gelmediği, öğretmenin tüm sınıf içi ve dışı etkinliklerde öğrenenin istek ve ihtiyaçlarına cevap verecek uygulamaları gerçekleştirmesi gerektiği üzerinde durmuş; böylece, öğrenenin öğrenme-öğretme sürecine etkin katılımını sağlamak amaçlanmıştır.

Yabancı dil öğreniminde öğrenen özerkliği denince öğrencilerin kendi öğrenmelerinde, karar verme yetkinliğine sahip olmaları akla gelmektedir. Yabancı dil sınıflarında öğrenen özerkliğinin gelişimine katkıda bulunmanın önemli adımlarından biri de öğrencilerin kendi öğrenmelerine karar verme becerilerinin desteklenmesi ve geliştirilmesidir. Öğrencilerin yabancı dil öğrenme sürecinde, karar verme sürecine etkin biçimde katılmaları onlarda öğrenen özerkliğinin gelişmesine katkıda bulunacak ve yabancı dili daha etkili öğrenmelerini sağlayacaktır. Bu noktada yabancı dil öğretmenlerinin önemli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Yabancı dil öğretmenleri bunu ancak sınıflarda yapılandırmacı öğrenme ortamları oluşturmakla sağlayabilirler. Yapılandırmacı öğretmenler, öğrencilerinin öğrenmelerinde karar alma sürecine etkin katılma imkân ve fırsatını sunarak onların yabancı dili daha etkili öğrenmelerini sağlayabilirler. Bu ise ancak yapılandırmacı sınıflarda gerçekleştirilebilir. Bu çerçevede, öğrencilerin yabancı dil eğitiminde kendi öğrenme süreçlerinin farkında olma ve kendilerini yönlendirme gibi becerileri ne ölçüde kazanabildikleri araştırma konusu olarak belirlenmiştir.

Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yabancı dil öğreniminde öğrenen özerkliğine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda belirlenen alt amaçlar aşağıda verilmiştir.

Öğrencilerin yabancı dil öğreniminde;

1. Özyönelim için hazır olmalarına ilişkin görüşleri nedir ve bu görüşler cinsiyetlerine göre değişmekte midir?

2. Bağımsız çalışmalarına ilişkin görüşleri nedir ve bu görüşler cinsiyetlerine göre değişmekte midir?

3. Sınıfın/öğretmenin önemine ilişkin görüşleri nedir ve bu görüşler cinsiyetlerine göre değişmekte midir?

4. Öğretmenin rolüne: açıklama/denetlemeye ilişkin görüşleri nedir ve bu görüşler cinsiyetlerine göre değişmekte midir?

5. Öğrenme etkinliklerine ilişkin görüşleri nedir ve bu görüşler cinsiyetlerine göre değişmekte midir?

6. İçerik seçimine ilişkin görüşleri nedir ve bu görüşler cinsiyetlerine göre değişmekte midir?

7. Amaç/değerlendirmeye ilişkin görüşleri nedir ve bu görüşler cinsiyetlerine göre değişmekte midir?

8. Değerlendirme/motivasyona ilişkin görüşleri nedir ve bu görüşler cinsiyetlerine göre değişmekte midir?

9. Diğer kültürlere ilişkin görüşleri nedir ve bu görüşler cinsiyetlerine göre değişmekte midir?

Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama aracına ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Sivas il merkez ilköğretim okullarında öğrenim gören 6. sınıf öğrencilerinin yabancı dil öğreniminde öğrenen özerkliğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesine yönelik bu araştırma, tarama modelindedir. Tarama modeli, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırma konusu kendi koşulları içinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2003: 77).

Çalışma Grubu

Araştırmanın alışma grubunu 2010-2011 eğitim-ğretim yılı bahar döneminde Sivas il merkezinde ilköğretim okullarında öğrenim gören 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın rnekleme, tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş 975 öğrenciden oluşmaktadır. Örnekleme seçiminde tabakalı örnekleme türü kullanılmıştır. Tabakalı rnekleme, evrendeki alt grupların örnekleme temsil edilmelerinin garanti altına alındığı ve evrenin iki ya da daha çok tabakaya (alt evrene-alt gruba) ayrıldığı bir örnekleme türüdür (Balcı, 2006: 85). Bu erevde okullar eğitim bölgeleri açısından tabakalandırılmıştır. Sivas il merkezinde ilköğretim okulları Milli Eğitim İl Müdürlüğü tarafından dört ayrı eğitim bölgesine ayrılmıştır. Araştırma kapsamında yer alan ilköğretim okulları, eğitim bölgeleri açısından tabakalandırılmış ve her bir eğitim bölgesinden ikişer okul olmak üzere toplam sekiz okul seçilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine ilişkin dağılımları izelge 1’de yer almaktadır.

Çizelge 1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Erkek	510	52.31
Kız	465	47.69
Toplam	975	100.0

100

Çizelge 1’de de görüldüğü gibi araştırmada toplam 975 ğrenci yer almıştır. Bu ğrencilerin yüzde 52.31’i erkek (n:510), yüzde 47.69’u (n:465) da erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada, veri toplama aracı olarak Egel (2003) tarafından geliştirilen öğrenen özerkliği leği kullanılmıştır. Öğrencilerin yabancı dil öğreniminde öğrenen özerkliğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla geliştirilen ölçek, toplam 44 madde içermekte ve dokuz alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; özyönelim için hazırlık (altı madde), dil öğrenmede bağımsız çalışma (yedi madde), sınıfın/öğretmenin önemi (sekiz madde), öğretmenin rolü: Açıklama/denetleme (beş madde), dil öğrenme etkinlikleri (dört madde), içerik seçimi ( madde), amaç/değerlendirme (iki madde), değerlendirme/motivasyon (beş madde), diğer kültürler (dört madde) olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .81 olarak hesaplanmıştır. Öğrencilerden yabancı dil öğreniminde öğrenen özerkliğine ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Derecelenmesi; hiçbir zaman doğru değil (1), nadiren doğru (2), bazen doğru (3), çoğu zaman doğru (4), her zaman doğru (5) şeklinde puanlanan ölçek öğrencilere sınıflarında uygulanmıştır. Ölçek, bazı sınıflarda araştırmacılar tarafından uygulanırken, bazı sınıflarda da sınıfın İngilizce ğretmeni tarafından

uygulanmıştır. Her iki biçimde de aynı yol izlenmiş öğrencilerden isimlerini yazmamaları, ölçeği dikkatli okuyup gerçek düşüncelerini yansıtacak biçimde doldurmaları istenmiştir. Öğrencilerin maddelere katılma derecelerine ilişkin puan aralıkları ve bu aralıklar doğrultusundaki bağımlılık düzeyleri ise şöyle belirlenmiştir: Her zaman doğru: 4.21-5.00 (çok bağımsız), Çoğu zaman doğru: 3.41-4.20 (bağımsız), Bazen doğru: 2.61-3.40 (nötr), Nadiren doğru: 1.81-2.60 (bağımlı), Hiçbir zaman doğru değil: 1.00-1.80 (çok bağımlı).

Kişisel bilgilere ilişkin verilerin analizinde frekans ve yüzde teknikleri kullanılmıştır. Verilerin cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasında bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Ancak t-testi için önce levne testi uygulanarak, varyansların homojenliği test edilmiştir. Levene testi sonucunda anlamlı farklılığın belirlendiği durumlarda; parametresiz bir test olan Mann-Whitney U (MWU) testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde öğrenen özerkliği ölçeğinden elde edilen bulgular ve yorumları yer almaktadır. Araştırma ile elde edilen bulgular aşağıda çizelgeler halinde sunulmaktadır.

Çizelge 2. Özyönelim İçin Hazırlık Alt Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	İngilizce öğrenirken bildiklerimle yeni öğrendiklerim arasında ilişkiler kurmaya çalışırım.	3.66	1.06
3	İngilizce çalışan bir insan duyduğumda onu çok dikkatlice dinlemeye çalışırım.	3.74	1.24
4	Arkadaşlarımla veya ailemle İngilizce konuşmak istiyorum.	3.00	1.51
16	Gelecekte İngilizceyi tek başıma/öğretmenim olmadan öğrenmeye devam etmeyi isterim.	3.42	1.49
28	İngilizce dersindeki bir konuyu öğrenmemişsem, sorumlusu benim.	3.62	1.39
32	İngilizce derslerimle ilgili eksiklikleri nasıl telafi edeceğim konusunda endişelenirim.	3.32	1.38
Toplam		3.46	0.77

Çizelge 2’de öğrencilerin özyönelim için hazırlıklı olmalarına ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalamalar incelendiğinde; “İngilizce çalışan bir insan duyduğumda onu çok dikkatlice dinlemeye çalışırım” ($\bar{X}=3.74$), “İngilizce öğrenirken bildiklerimle yeni öğrendiklerim arasında ilişkiler kurmaya çalışırım.” ($\bar{X}=3.66$), “İngilizce dersindeki bir konuyu öğrenmemişsem, sorumlusu benim.” ($\bar{X}=3.62$) ve “Gelecekte İngilizceyi tek başıma/öğretmenim olmadan öğrenmeye devam etmeyi isterim.” ($\bar{X}=3.42$) maddelerinin ‘*çoğu zaman doğru*’ düzeyinde, “İngilizce derslerimle ilgili

eksiklikleri nasıl telafi edeceğim konusunda endişelenirim.” ($\bar{X}=3.32$) ve “Arkadaşlarımla veya ailemle İngilizce konuşmak istiyorum.” ($\bar{X}=3.00$) maddelerinin de ‘*bazen doğru*’ düzeyinde benimsendiği görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin İngilizce çalışan birini duyduğunda dikkatle dinlemede, İngilizce öğrenirken bildikleriyle yeni öğrendikleri arasında ilişkiler kurmada, İngilizce dersindeki bir konuyu öğrenmemişse, sorumlusu kendi olarak görmede ve gelecekte İngilizceyi tek başıma/öğretmenim olmadan öğrenmeye devam etmede kendilerini bağımsız hissettikleri; ancak İngilizce dersleriyle ilgili eksiklikleri nasıl telafi edeceği konusunda endişelenme ve başkalarıyla İngilizce konuşmayı isteme maddelerinde kendilerini nötr hissettikleri söylenebilir. Bu alt boyuta ilişkin öğrenci görüşlerinin toplam aritmetik ortalamasının ise ‘*çoğu zaman doğru*’ ($\bar{X}=3.46$) düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin özyönelim için hazırlık alt boyutunda kendilerini bağımsız hissettiklerini göstermektedir.

Çizelge 3. Özyönelim İçin Hazırlık Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet				sd	(Levene)		t	p
	Kız (n:465)		Erkek (n:510)						
	\bar{X}	ss	\bar{X}	ss		F	p		
Özyönelim için hazırlık	3.60	.72	3.33	.79	973	2.573	.109	5.638*	.000

* p < .05

Çizelge 3’te özyönelim için hazırlık alt boyutuna ilişkin öğrenci görüşlerine ait bağımsız gruplar t testi sonuçları, kız ve erkek öğrenci gruplarının görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$t_{(973)}=5.638$; $p<.05$]. Kız öğrenciler ‘*çoğu zaman doğru*’ ($\bar{X}=3.60$), erkek öğrenciler ise ‘*bazen doğru*’ ($\bar{X}=3.33$) düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu bulgu, dil öğrenmede özyönelim için hazırlık alt boyutunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kendilerini daha bağımsız gördükleri şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 4. Dil Öğrenmede Bağımsız Çalışma Alt Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

No	Maddeler	\bar{X}	ss
2	İngilizce yazılmış olan kitaplardan ve kaynaklardan kendi isteğimle faydalanırım.	3.57	1.26
5	Basit İngilizce ile yazılmış olan kitapları kendi isteğimle okurum.	3.55	1.37
6	İngilizce öğrenirken kendi kendime öğrenebileceğim alıştırmaları severim.	3.95	1.23
7	İngilizce öğrenirken kendi kendime yeni şeyler denemeyi severim.	3.72	1.28
10	İngilizce dersinde öğrenemediğim konuyu tek başıma çalışarak öğrenebilirim.	3.22	1.33
20	İngilizcedeki sözcükleri sözlük karıştırarak geliştirmeyi severim.	3.63	1.36
35	İngilizceyi kendi kendime çalışınca daha iyi öğrendiğimi düşünüyorum.	2.83	1.40
Toplam		3.50	0.80

Çizelge 4’te öğrencilerin dil öğrenmede bağımsız çalışmalarına ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalamalar incelendiğinde; “İngilizce öğrenirken kendi kendime öğrenebileceğim alıştırmaları severim” ($\bar{X}=3.95$), “İngilizce öğrenirken kendi kendime yeni şeyler denemeyi severim.” ($\bar{X}=3.72$), “İngilizcedeki sözcükleri sözlük karıştırarak geliştirmeyi severim.” ($\bar{X}=3.63$), “İngilizce yazılmış olan kitaplardan ve kaynaklardan kendi isteğimle faydalanırım.” ($\bar{X}=3.57$) ve “Basit İngilizce ile yazılmış olan kitapları kendi isteğimle okurum.” ($\bar{X}=3.55$) maddelerinin **‘çoğu zaman doğru’** düzeyinde; “İngilizce dersinde öğrenemediğim konuyu tek başıma çalışarak öğrenebilirim.” ($\bar{X}=3.22$) ve “İngilizceyi kendi kendime çalışınca daha iyi öğrendiğimi düşünüyorum.” ($\bar{X}=2.83$) maddelerinin de **‘bazen doğru’** düzeyinde benimsendiği görülmektedir. Buna göre öğrencilerin İngilizce öğrenirken kendi kendine öğrenebileceği çalışmaları sevmeye, İngilizce öğrenirken kendi kendime yeni şeyler denemeye, İngilizcedeki sözcükleri sözlük karıştırarak geliştirmeye, İngilizce yazılmış olan kitaplardan ve kaynaklardan kendi isteğiyle faydalanmada ve basit İngilizce ile yazılmış olan kitapları kendi isteğiyle okumada kendilerini bağımsız hissettikleri, ancak İngilizce dersinde öğrenemediğim konuyu tek başıma çalışarak öğrenmede ve İngilizceyi kendi kendime çalışınca daha iyi öğrenebileceği konularında kendilerini nötr hissettikleri söylenebilir. Bu alt boyuta ilişkin öğrenci görüşlerinin toplam aritmetik ortalamasının ise **‘çoğu zaman doğru’** ($\bar{X}=3.50$) düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin dil öğrenmede bağımsız çalışma alt boyutunda kendilerini bağımsız hissettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 5: Dil Öğrenmede Bağımsız Çalışma Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet				sd	(Levene)		t	p
	Kız (n:465)		Erkek (n:510)			F	p		
	\bar{X}	ss	\bar{X}	ss					
Dil öğrenmede bağımsız çalışma	3.59	.76	3.41	.83	973	3.482	.062	3.423*	.001

* p < .05

Çizelge 5'te dil öğrenmede bağımsız çalışma alt boyutuna ilişkin öğrenci görüşlerine ait bağımsız gruplar t testi sonuçları, kız ve erkek öğrenci gruplarının görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$t_{(973)}=3.423$; $p<.05$]. Bu alt boyutta hem kız öğrenciler ($\bar{X}=3.59$) hem de erkek öğrenciler ($\bar{X}=3.41$) '**çoğu zaman doğru**' düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Aritmetik ortalamalara bakıldığında ise alt boyuta ilişkin kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha bağımsız özellik gösterdikleri söylenebilir.

Çizelge 6. Sınıfın/Öğretmenin Önemi Alt Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

No	Maddeler	\bar{X}	ss
8	İngilizce bir konuyu öğretmen anlatmazsa, onu öğrenemeyeceğim diye korkarım.	2.99	1.54
11	İngilizce öğrenirken öğretmenimin yanımda olması beni rahatlatıyor.	2.10	1.32
12	İngilizceyi sadece öğretmenin yardımıyla öğrenebilirim.	3.43	1.45
13	İngilizce öğrenmem için öğretmenim bana her zaman yol göstermelidir.	2.24	1.36
18	İngilizcenin dil bilgisini kendi kendime/ öğretmene gerek duymadan öğrenebilirim.	2.71	1.32
19	İngilizcedeki sözcükleri öğrenmek için kendi yöntemlerimi kullanırım.	3.48	1.33
27	Ben İngilizceyi nasıl en iyi şekilde öğrenebileceğimi bilirim.	3.38	1.32
36	İngilizce dersini sadece öğretmenimin verdiği ödev için çalışırım.	3.77	1.45
Toplam		3.01	0.59

Çizelge 6'da öğrencilerin dil öğrenmede sınıfın/öğretmenin önemine ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalamalar incelendiğinde; "İngilizce dersini sadece öğretmenimin verdiği ödev için çalışırım." ($\bar{X}=3.77$), "İngilizcedeki sözcükleri öğrenmek için kendi yöntemlerimi kullanırım." ($\bar{X}=3.48$) ve "İngilizceyi sadece öğretmenin yardımıyla öğrenebilirim." ($\bar{X}=3.43$) maddelerinin '**çoğu zaman doğru**' düzeyinde; "Ben İngilizceyi nasıl en iyi şekilde öğrenebileceğimi bilirim." ($\bar{X}=3.38$), "İngilizce bir konuyu öğretmen anlatmazsa, onu öğrenemeyeceğim diye korkarım." ($\bar{X}=2.99$) ve "İngilizcenin dil bilgisini kendi kendime/ öğretmene gerek duymadan

öğrenebilirim.” ($\bar{X}=2.71$) maddelerinin **‘bazen doğru’** düzeyinde; “İngilizce öğrenmem için öğretmenim bana her zaman yol göstermelidir.” ($\bar{X}=2.24$) ve “İngilizce öğrenirken öğretmenimin yanımda olması beni rahatlatıyor.” ($\bar{X}=2.10$) maddelerinin de **‘nadiren doğru’** düzeyinde benimsendiği görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin İngilizce dersinde sadece ödev verildiğinde çalışmada, İngilizcedeki sözcükleri öğrenmek için kendi yöntemlerini kullanmada ve İngilizceyi sadece öğretmeninin yardımıyla öğrenebilmede kendilerini bağımsız hissettikleri; İngilizceyi nasıl en iyi şekilde öğrenebileceği, İngilizce bir konuyu öğretmen anlatmazsa öğrenemeyeceğinden korkması ve İngilizcenin dil bilgisini kendi kendime/öğretmene gerek duymadan öğrenebilmesi konularında kendilerini nötr hissettikleri; ancak İngilizceyi öğrenmek için öğretmenim yol göstermesini gerektiği ve İngilizce öğrenirken öğretmeninin yanımda olmasının rahatlatıcı konusunda kendilerini bağımlı hissettikleri söylenebilir. Bu alt boyuta ilişkin öğrenci görüşlerinin toplam aritmetik ortalamasının ise **‘bazen doğru’** ($\bar{X}=3.01$) düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu öğrencilerin dil öğrenmede sınıfın/öğretmenin önemi alt boyutunda kendilerini nötr hissettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 7. Sınıfın/Öğretmenin Önemi Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Analiz Sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet				sd	(Levene)		t	p
	Kız (n:465)		Erkek (n:510)			F	p		
	\bar{X}	ss	\bar{X}	ss					
Sınıfın/öğretmenin önemi	3.03	.60	2.99	.59	973	.118	.732	1.043	.297

Çizelge 7’de sınıfın/öğretmenin önemi alt boyutuna ilişkin öğrenci görüşlerine ait bağımsız gruplar t testi sonuçları, kız ve erkek öğrenci gruplarının görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir [$t_{(973)}=1.043$; $p<.05$]. Bu bulgu, öğrencilerin İngilizce öğreniminde sınıfın ve öğretmenin önemine ilişkin görüşlerinin farklılaşmadığını göstermektedir. Bu alt boyuta hem kız ($\bar{X}=3.03$) hem de erkek öğrenciler ($\bar{X}=2.99$) **‘bazen doğru’** düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu durum, hem kız hem de erkek öğrencilerin sınıfın/öğretmenin önemi alt boyutunda kendilerini nötr hissettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 8. Öğretmenin Rolü: Açıklama/Denetleme Alt Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

No	Maddeler	\bar{X}	ss
9	İngilizceyi kendi kendime öğrenmek zorunda kalmayı sevmem.	2.56	1.49
14	İngilizce öğrenirken öğretmenimin dilbilgisi kurallarını tekrarlayarak anlatmasını isterim.	2.37	1.34
15	Öğretmenim bize İngilizcedeki her ayrıntıyı anlatınca sevinirim.	1.94	1.23
21	Sadece öğretmenim İngilizce dil bilgisi kurallarını bana öğretebilir. Tek başıma öğrenemem.	3.27	1.44
22	Öğreneceğimiz sözcükleri öğretmenin vermesini isterim.	2.20	1.30
Toplam		2.47	0.78

Çizelge 8’de öğrencilerin dil öğrenmede öğretmenin rolü: açıklama/denetlemeye ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalamalar incelendiğinde; “Sadece öğretmenim İngilizce dil bilgisi kurallarını bana öğretebilir. Tek başıma öğrenemem.” ($\bar{X}=3.27$) maddesinin **‘bazen doğru’** düzeyinde, “İngilizceyi kendi kendime öğrenmek zorunda kalmayı sevmem.” ($\bar{X}=2.56$), “İngilizce öğrenirken öğretmenimin dilbilgisi kurallarını tekrarlayarak anlatmasını isterim.” ($\bar{X}=2.37$), “Öğreneceğimiz sözcükleri öğretmenin vermesini isterim.” ($\bar{X}=2.20$) ve “Öğretmenim bize İngilizcedeki her ayrıntıyı anlatınca sevinirim.” ($\bar{X}=1.94$) maddelerinin de **‘nadiren doğru’** düzeyinde benimsendiği görülmektedir. Buna göre öğrencilerin İngilizce dil bilgisi kurallarını sadece öğretmenin öğretebileceği konusunda nötr; ancak İngilizceyi kendi kendime öğrenmek zorunda kalma, İngilizce öğrenirken öğretmenin dilbilgisi kurallarını tekrarlayarak anlatmasını isteme, öğreneceği sözcükleri öğretmenin vermesini isteme ve öğretmenim İngilizcedeki her ayrıntıyı anlatınca sevinme konularında kendilerini bağımlı hissettikleri söylenebilir. Bu alt boyuta ilişkin öğrenci görüşlerinin toplam aritmetik ortalamasının ise **‘nadiren doğru’** ($\bar{X}=2.47$) düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu öğrencilerin dil öğrenmede öğretmenin rolü: açıklama/denetleme alt boyutunda kendilerini bağımlı hissettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 9. Öğretmenin Rolü: Açıklama/Denetleme Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet				sd	(Levene)		t	p
	Kız (n:465)		Erkek (n:510)						
	\bar{X}	ss	\bar{X}	ss					
Öğretmenin rolü: açıklama/denetleme	2.43	.74	2.51	.81	973	3.194	.074	-1.557	.120

Çizelge 9’da öğretmenin rolü: açıklama/denetleme alt boyutuna ilişkin öğrenci görüşlerine ait bağımsız gruplar t testi sonuçları, kız ve erkek öğrenci gruplarının görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir [$t_{(973)}=-1.557$; $p<.05$]. Bu alt boyutta hem kız (\bar{X}

=2.43) hem de erkek öğrenciler ($\bar{X}=2.51$) '*nadiren doğru*' düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu durum, hem kız hem de erkek öğrencilerin öğretmenin rolü: açıklama/denetleme alt boyutunda kendilerini bağımlı hissettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 10. Dil Öğrenme Etkinlikleri Alt Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

No	Maddeler	\bar{X}	ss
17	Diğer öğrencilerle çalışabileceğim İngilizce proje ödevlerinden hoşlanırım.	3.70	1.41
23	Yabancı dil derslerimle ilgili kaset/video/CD'leri sınıf dışında kullanmak isterim	3.57	1.48
24	İngilizce okumayı ve dinlemeyi aslında sınıf dışında yapmayı tercih ederim.	2.92	1.45
37	İngilizceyi yalnız çalışmaktansa arkadaşarımla çalışmak bana daha faydalı oluyor.	3.41	1.40
Toplam		3.40	0.85

Çizelge 10'da öğrencilerin dil öğrenmede dil öğrenme etkinliklerine ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalamalar incelendiğinde, "Diğer öğrencilerle çalışabileceğim İngilizce proje ödevlerinden hoşlanırım." ($\bar{X}=3.70$), "Yabancı dil derslerimle ilgili kaset/video/ CD'leri sınıf dışında kullanmak isterim" ($\bar{X}=3.57$) ve "İngilizceyi yalnız çalışmaktansa arkadaşarımla çalışmak bana daha faydalı oluyor." ($\bar{X}=3.41$) maddelerinin '*çoğu zaman doğru*' düzeyinde; "İngilizce okumayı ve dinlemeyi aslında sınıf dışında yapmayı tercih ederim." ($\bar{X}=2.92$) maddesinin de '*bazen doğru*' düzeyinde benimsendiği görülmektedir. Buna göre öğrencilerin diğer öğrencilerle çalışabileceği İngilizce proje ödevlerinden hoşlanma, yabancı dil derslerimle ilgili kaset/video/CD'leri sınıf dışında kullanmayı isteme ve İngilizceyi yalnız çalışmaktansa arkadaşarımla çalışmanın daha faydalı olacağını düşünme konularında kendilerini bağımsız hissettikleri, ancak İngilizce okumayı ve dinlemeyi sınıf dışında yapma konusunda kendilerini nötr hissettikleri söylenebilir. Bu alt boyuta ilişkin öğrenci görüşlerinin toplam aritmetik ortalamasının ise '*bazen doğru*' ($\bar{X}=3.40$) düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin dil öğrenmede dil öğrenme etkinlikleri alt boyutunda kendilerini nötr hissettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 11. Dil Öğrenme Etkinlikleri Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet				sd	(Levene)		t	p
	Kız (n:465)		Erkek (n:510)			F	p		
	\bar{X}	ss	\bar{X}	ss					
Dil öğrenme etkinlikleri	3.38	.85	3.42	.86	973	.005	.972	-.608	.543

Çizelge 11’de dil öğrenme etkinlikleri alt boyutuna ilişkin öğrenci görüşlerine ait bağımsız gruplar t testi sonuçlarına bakıldığında, kız ve erkek öğrenci gruplarının görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir [$t_{(973)}=-.608$; $p<.05$]. Bu bulgu, dil öğrenme etkinliklerine ilişkin hem kız hem de erkek öğrencilerin görüşlerinin değişmediğini göstermektedir.

Çizelge 12. İçerik Seçimi Alt Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

No	Maddeler	\bar{X}	ss
25	Yabancı dil derslerim için malzemeleri kendim seçmek isterim.	3.45	1.39
26	İngilizce dersinde neler yapılacağı konusunda sorumluluk paylaşmak isterim.	3.70	1.28
29	İngilizce dersinde öğretilen konuları kendim belirlemek isterim.	2.88	1.52
Toplam		3.34	.93

Çizelge 12’de öğrencilerin dil öğrenmede içerik seçimine ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalamalar incelendiğinde, “İngilizce dersinde neler yapılacağı konusunda sorumluluk paylaşmak isterim.” ($\bar{X}=3.70$) ve “Yabancı dil derslerim için malzemeleri kendim seçmek isterim.” ($\bar{X}=3.45$) maddelerinin ‘*çoğu zaman doğru*’ düzeyinde; “İngilizce dersinde öğretilen konuları kendim belirlemek isterim.” maddesinin de ‘*bazen doğru*’ ($\bar{X}=2.88$) düzeyinde benimsendiği görülmektedir. Buna göre öğrencilerin İngilizce dersinde sorumluluk alma ve yabancı dil derslerinde malzemeleri seçmeyi isteme konularında kendilerini bağımsız hissettikleri, ancak İngilizce dersinde konuları belirlemede kendilerini nötr hissettikleri söylenebilir. Bu alt boyuta ilişkin öğrenci görüşlerinin toplam aritmetik ortalamasının ise ‘*bazen doğru*’ ($\bar{X}=3.34$) düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin dil öğrenmede içerik seçimi alt boyutunda kendilerini nötr hissettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 13. İçerik Seçimi Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet				sd	(Levene)		t	p
	Kız (n:465)		Erkek (n:510)			F	p		
	\bar{X}	ss	\bar{X}	ss					
İçerik seçimi	3.41	.90	3.29	.95	973	2.287	.131	1.968*	.049

* $p<.05$

Çizelge 13’te içerik seçimi alt boyutuna ilişkin öğrenci görüşlerine ait bağımsız gruplar t testi sonuçlarına bakıldığında, kız ve erkek öğrenci gruplarının görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir [$t_{(973)}=1.968$; $p<.05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığında; kız öğrenciler ($\bar{X}=3.41$) ‘*çoğu zaman doğru*’, erkek öğrenciler ($\bar{X}=3.29$) ise ‘*bazen doğru*’ düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Buna göre, içerik seçiminde

kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha bağımsız özellik gösterdikleri söylenebilir.

Çizelge 14. Amaç / Değerlendirme Alt Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

No	Maddeler	\bar{X}	ss
31	Arkadaşlarımın yabancı dilde benden daha iyi olduğunu düşünürüm. Onların seviyesine ulaşmak isterim.	3.68	1.46
33	İngilizcede iyi bir seviyeye geleceğime inanıyorum.	3.91	1.24
Toplam		3.79	1.01

Çizelge 14'te öğrencilerin dil öğrenme amaç/değerlendirmeye ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalamalar incelendiğinde, hem “İngilizcede iyi bir seviyeye geleceğime inanıyorum.” maddesinin ($\bar{X}=3.91$) hem de “Arkadaşlarımın yabancı dilde benden daha iyi olduğunu düşünürüm. Onların seviyesine ulaşmak isterim.” maddesinin ($\bar{X}=3.68$) ‘*çoğu zaman doğru*’ düzeyinde benimsendiği görülmektedir. Buna göre öğrenciler İngilizcede iyi bir seviyeye geleceğine inanma ve arkadaşlarının yabancı dilde daha iyi olduğu, onların seviyesine ulaşmak istemeleri konusunda kendilerini bağımsız hissettikleri söylenebilir. Bu alt boyuta ilişkin öğrenci görüşlerinin toplam aritmetik ortalamasının ise ‘*çoğu zaman doğru*’ ($\bar{X}=3.79$) düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin dil öğrenme amaç/değerlendirme alt boyutunda kendilerini bağımsız hissettikleri şeklinde yorumlanabilir.

109

Çizelge 15. Amaç/Değerlendirme Alt Boyutuna İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet	n	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	MWU	p
Amaç / değerlendirme	Kız	465	503.28	234025.50	111469.5	.101
	Erkek	510	474.07	241774.50		
	Levene	12.753	p=.000			

Çizelge 15'te amaç/değerlendirme alt boyutuna ilişkin MWU testi sonucuna göre, öğrenci görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir [MWU=111469.5; $p<.05$]. Buna göre, grupların amaç/değerlendirme alt boyutuna ilişkin görüşlerinin farklılaşmadığı söylenebilir.

Çizelge 16. Değerlendirme/Motivasyon Alt Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

No	Maddeler	\bar{X}	ss
30	Yazılıdan iyi bir not alınca, bir daha o ders konularını çalışmam.	3.99	1.41
34	İngilizceyi sınav olacağımız zaman çalışırım.	2.69	1.60
38	İngilizce alıştırmaları sadece öğretmenim not vereceği zaman çalışırım.	3.67	1.43
39	Öğretmenimin yazılı sınavlardan daha farklı sınav türleri yapması hoşuma gider.	3.42	1.46
40	Öğretmenimin İngilizce dersi için çok sınav yapması hoşuma gider.	3.17	1.50
Toplam		3.39	.73

Çizelge 16’da öğrencilerin dil öğrenmede değerlendirme/motivasyona ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalamalar incelendiğinde, “Yazılıdan iyi bir not alınca, bir daha o ders konularını çalışmam.” ($\bar{X}=3.99$), “İngilizce alıştırmaları sadece öğretmenim not vereceği zaman çalışırım.” ($\bar{X}=3.67$) ve “Öğretmenimin yazılı sınavlardan daha farklı sınav türleri yapması hoşuma gider.” ($\bar{X}=3.42$) maddelerinin ‘*çoğu zaman doğru*’ düzeyinde; “Öğretmenimin İngilizce dersi için çok sınav yapması hoşuma gider.” ($\bar{X}=3.17$) ve “İngilizceyi sınav olacağımız zaman çalışırım.” maddesinin de ‘*bazen doğru*’ ($\bar{X}=2.69$) düzeyinde benimsendiği görülmektedir. Buna göre öğrencilerin kendilerini yazılıdan iyi bir not alınca, bir daha o ders konularını çalışmama, İngilizce alıştırmaları sadece öğretmenim not vereceği zaman çalışma ve öğretmenimin yazılı sınavlardan daha farklı sınav türleri yapmasından hoşlanma konularında bağımsız hissettikleri; ancak öğretmenimin İngilizce dersi için çok sınav yapmasından hoşlanma ve İngilizce sınavı olacağı zaman çalışma konularında kendilerini nötr hissettikleri söylenebilir. Bu alt boyuta ilişkin öğrenci görüşlerinin toplam aritmetik ortalamasının ise ‘*bazen doğru*’ ($\bar{X}=3.39$) düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin dil öğrenmede değerlendirme/motivasyon alt boyutunda kendilerini nötr hissettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 17. Değerlendirme/Motivasyon Alt Boyutuna İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet				sd	(Levene)		t	p
	Kız (n:465)		Erkek (n:510)			F	p		
	\bar{X}	ss	\bar{X}	ss					
Değerlendirme/ motivasyon	3.55	.71	3.24	.72	973	.305	.581	6.858*	.000

* p < .05

Çizelge 17’de değerlendirme/motivasyon alt boyutuna ilişkin öğrenci görüşlerine ait bağımsız gruplar t testi sonuçlarına bakıldığında, kız ve erkek

öğrenci grupları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir [$t_{(973)}=6.858$; $p<.05$]. Aritmetik ortalamalara bakıldığında; kız öğrenciler ($\bar{X}=3.55$) ‘*çoğu zaman doğru*’, erkek öğrenciler ($\bar{X}=3.24$) ise ‘*bazen doğru*’ düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Bu doğrultuda, değerlendirme/motivasyon alt boyutunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kendilerini daha bağımsız gördükleri söylenebilir.

Çizelge 18. Diğer Kültürler Alt Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları

No	Maddeler	\bar{X}	ss
41	Öğrendiğim yabancı dildeki fıkraları anlamaya çalışırım.	3.36	1.43
42	Öğrendiğim yabancı dilin kültürünü de araştırırım.	3.05	1.38
43	Öğrendiğim yabancı dilin atasözlerini ve deyimlerini de araştırırım.	2.72	1.40
44	Yurtdışında yaşamış olan insanlara, oradaki insanların yaşam biçimleriyle ilgili sorular sorarım.	3.50	1.44
Toplam		3.16	1.06

Çizelge 18’de öğrencilerin dil öğrenmede diğer kültürlerle ilişkin görüşlerine ait aritmetik ortalamalar incelendiğinde, “Yurtdışında yaşamış olan insanlara, oradaki insanların yaşam biçimleriyle ilgili sorular sorarım.” ($\bar{X}=3.50$) maddesinin ‘*çoğu zaman doğru*’ düzeyinde; “Öğrendiğim yabancı dildeki fıkraları anlamaya çalışırım.” ($\bar{X}=3.36$), “Öğrendiğim yabancı dilin kültürünü de araştırırım.” ($\bar{X}=3.05$) ve “Öğrendiğim yabancı dilin atasözlerini ve deyimlerini de araştırırım.” ($\bar{X}=2.72$) maddelerinin de ‘*bazen doğru*’ düzeyinde benimsendiği görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin yurtdışında yaşamış olan insanlara sorular sorma konusunda kendilerini bağımsız hissettikleri, ancak öğrendiği yabancı dilin fıkralarını anlamaya çalışma, kültürünü araştırma ve atasözlerini, deyimlerini araştırma konusunda kendilerini nötr hissettikleri söylenebilir. Bu alt boyuta ilişkin öğrenci görüşlerinin toplam aritmetik ortalamasının ise ‘*bazen doğru*’ ($\bar{X}=3.16$) düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin dil öğrenmede diğer kültürler alt boyutunda kendilerini nötr hissettiklerini şeklinde yorumlanabilir.

Çizelge 19. Diğer Kültürler Alt Boyutuna İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet	n	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	MWU	p
Diğer kültürler	Kız	465	499.74	232379.00	113116.000	.213
	Erkek	510	477.30	243421.00		
Levene		6.867	p= .009			

Çizelge 19’da diğer kültürler alt boyutuna ilişkin MWU testi sonucuna göre, öğrenci görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

görülmemektedir [MWU=113116.000; $p<.05$]. Buna göre, grupların diğer kültürler alt boyutuna ilişkin görüşlerinin farklılaşmadığı söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yabancı dil öğreniminde öğrenen özerkliğine ilişkin görüşlerinin belirlendiği bu araştırma ile öğrencilerin özyönelim için hazırlık, bağımsız çalışma ve amaç/değerlendirme alt boyutlarında kendilerini bağımsız hissettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin sınıfın/öğretmenin önemi, dil öğrenme etkinlikleri, içerik seçimi, değerlendirme/motivasyon ve diğer kültürler alt boyutlarında ise kendilerini nötr hissettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin öğretmenin rolü: açıklama/denetleme alt boyutunda kendilerini bağımlı hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerinin yabancı dil öğreniminde öğrenen özerkliğine ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında; özyönelim için hazırlık, bağımsız çalışma, içerik seçimi ve değerlendirme/motivasyon alt boyutlarında öğrenci görüşleri arasında **kız öğrenciler lehine** anlamlı farklılık olduğu tespit edilirken; sınıfın/öğretmenin önemi, öğretmenin rolü: açıklama/denetleme, dil öğrenme etkinlikleri, amaç/değerlendirme ve diğer kültürler alt boyutlarında öğrenci görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Araştırma ile ulaşılan sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunmaktadır:

1. Yabancı dil öğreniminde öğrenen merkezli ortamlar oluşturulmalıdır. Bunun için öğrencilere yapılandırıcı öğrenme imkânları hazırlanıp, sunulmalıdır.
2. Öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif biçimde katılmaları sağlanmalı. Kendini değerlendirme ile öğrenciler dil gelişim süreçlerini daha iyi planlayıp, daha bilinçli yönlendirebilecektir. Bu durum dil öğreniminde kendilerini daha bağımsız hissetmelerini sağlayacaktır.
3. Yabancı dil öğrenme sürecinde öğrencinin karar alma sürecine aktif katılımları sağlanarak, kendi hedeflerini belirleme koşulları sağlanmalıdır.
4. Öğretmenler, öğrencilerin kendi öğrenme sorumluluklarını alma becerisini geliştirmeleri için uygun ortamlar oluşturmalıdırlar.
5. Öğrenen özerkliği üzerinde daha derinlemesine sonuçlar elde etmek amacıyla görüşmelere dayalı nitel desenli çalışmalar yürütülmelidir.
6. Daha iyi genellemeler yapabilmek için daha geniş örneklem grupları üzerinde benzer çalışmalar yapılabilir.

7. Mevcut araştırma devlet okullarında yürütülmüştür. Devlet okullarındaki İngilizce öğretimi koşullarının özel okullardakinden farklı olabileceği düşüncesiyle benzer çalışmalar, özel okul öğrencileri üzerinde de yürütülmelidir.

KAYNAKLAR

- Aksu Ataç, Bengü. (2008). *Özgün Değerlendirme Tekniği Bağlamında Avrupa Dil Gelişim Dosyası Uygulamalarının Okuma Becerisine Etkisi*, Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Balcı, Ali. (2006). *Sosyal Bilimlerde Araştırma. Yöntemler, Teknikler, İlkeler*. (6. baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Baylan, Sevede. (2007). *University Students' and their Teachers' Perceptions and Expectations of Learner Autonomy in EFL Prep Classes*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Council of Europe. (2002). *Common European Framework Of Reference For Languages: Learning, Teaching, Assessment. Case studies*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- Demirel, Özcan. (2005). Avrupa Konseyi Dil Projesi ve Türkiye Uygulaması. *Milli Eğitim Dergisi*, C. 33, (167), s. 71-82.
- Demirel, Özcan ve Mirici, İsmail Hakkı. (2002). Yabancı Dil Eğitiminde Öğrenen Özerkliği. *Milli Eğitim Dergisi*, (155-156), s. 76-88.
- Demirkan, Ceyda. (2008). *Yabancı Dil Öğreniminin Bireylerin Sosyal Yaşamına Etkisi: Isparta'da Öğretmenler Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Duman, Tayyip. (2001). Avrupa Birliği Eğitim Programları "Sokrates Programı", *Milli Eğitim Dergisi*, (149), s. 36-44.
- Egel, İlknur Pekkanlı. (2003). *The Impact of the European Language Portfolio on the Learner Autonomy of Turkish Primary School Students*, Unpublished doctoral dissertation. Anadolu University.
- Gülcan, Murat Gürkan. (2010). *Avrupa Birliği ve Eğitim*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- İşisağ, Korkut Uluç ve Demirel, Özcan. (2010). Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin Konuşma Becerisinin Gelişiminde Kullanılması. *Eğitim ve Bilim*, C. 35, (156), s. 190-204.
- Karasar, Niyazi. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (16. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Little, David. (2003). Learner Autonomy and Second/Foreign Language Learning. <http://www.llas.ac.uk/resources/gpg/1409> (E.T: 20.09.2011).
- Mirici, İsmail Hakkı. (2000). Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı ve Avrupa Dil Portfolyosu Nedir? <http://adp.meb.gov.tr/nedir.php>, (E.T: 01.08.2011).
- Oktar Ergür, Derya. (2010). "Öğrenen Özerkliğinin Kazandırılmasında Öğretmenin Rolü". *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, Iconte, 11-13 November, Antalya, s. 354-359.

- Sert, Nehir. (2007). Öğrenen Özerkliğine İlişkin Bir Ön Çalışma. *İlköğretim Online*, C. 6, (1), s. 180-196.
- Topsakal, Cem. (2005). *Öğretmenin Dünyası*. (Ed. Ali Murat SÜN BÜL). Avrupa Birliği'nin Eğitim Politikaları ve Türk Eğitim. Ankara: Micro Yayıncılık.
- Üstünoğlu, Evrim. (2009). Dil Öğrenmede Özerklik: Öğrenciler Kendi Öğrenme Sorumluluklarını Üstlenebiliyorlar Mı? *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, C. 5, (2), s. 148-169.